

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสันติคุณในวิถีอิสลาม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสันติคุณในวิถีอิสลาม ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับ อนุบาลปีที่ 1 – อนุบาลปีที่ 3 จำนวน 77 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ได้ค่าระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 เก็บรวบรวมข้อมูลได้แบบสอบถามกลับคืน 77 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

#### สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสันติคุณในวิถีอิสลาม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 41 – 50 ปี มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสันติคุณในวิถีอิสลาม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมทุกด้านในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียน ด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสันติธรรมในวิถีอิสลาม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้หลักสูตรให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำองค์ประกอบโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียน และต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดพันธกิจของหลักสูตรในโรงเรียน และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดเวลาเรียนในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรของแต่ละช่วงชั้น ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับระดับช่วงชั้น และต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตร

2. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสันติธรรมในวิถีอิสลาม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งเน้นปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นทางการและวิธีที่หลากหลาย และต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้มีการจัดโครงการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ใช้แหล่งเรียนรู้

3. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสันติธรรมในวิถีอิสลาม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเลือกใช้สื่อ อุปกรณ์สำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมในการนำนวัตกรรมการสอนและเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ต้องการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน และ

ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ

4. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสันติคุณในวิถีอิสลาม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมในการขยายเครือข่ายในการเรียนรู้ในโรงเรียน ชุมชน และองค์กรอื่นๆ เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ต้องการมีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน และต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสม และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนสนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สู่มาตรฐานสากล

5. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสันติคุณในวิถีอิสลาม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ ในการนำข้อมูลมาปรับปรุง และพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ทุกภาคเรียน ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และต้องการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประเมินสถานภาพของสถานศึกษา

## อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสันติคุณในวิถีอิสลาม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยอภิปรายผลโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสันติคุณในวิถีอิสลาม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยรวมทุกด้าน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนได้มีการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนเป็นอย่างดี กล่าวคือผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยมีส่วนร่วมในการจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะในการนำข้อมูลมาปรับปรุง และพัฒนาการจัดการแหล่ง

เรียนรู้ทุกภาคเรียน ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประเมินสถานภาพของสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร เกิดสุข (2551 : 34) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาสถานศึกษาโรงเรียนก้นทรากรม (นุ่นศึกษาการ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองโรงเรียนก้นทรากรม (นุ่นศึกษาการ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้หลักสูตรให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำองค์ประกอบโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดพันธกิจของหลักสูตรในโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของโคลเบอร์ก (สิริมา ภิญ โยธอนันตพงษ์, 2537 : 11 - 15 ; อ้างถึงใน Kohlberg, 1968) ได้กล่าวว่า การจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องทั้งในด้านการพัฒนาเด็ก และความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร อีกทั้งสอดคล้องกับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุนี้ในการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนที่รอบคอบ มีกระบวนการดำเนินงานที่เหมาะสม และควรจะต้องเลือกบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ครูและผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรตั้งแต่ต้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของเด็ก และผู้ปกครองจะได้เข้าใจร่วมกันอย่างถูกต้อง

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งเน้นปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นกระบวนการและวิธีที่หลากหลาย และผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของสิริมา ภิญ โยธอนันตพงษ์. (2538 : 121) ได้กล่าวว่า สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น

การจัดกิจกรรมพิเศษ หรือการจัดบริการต่าง ๆ ให้กับเด็กปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ๆ ในระดับนี้ บริการต่าง ๆ ที่จัดให้กับเด็กได้แก่ บริการอาหารว่างและอาหารกลางวัน บริการสุขภาพอนามัย เช่น การตรวจฟัน การตรวจร่างกาย โครงการทางด้านส่งเสริมนันทนาการ โครงการชมรมหรือสมาคมผู้ปกครอง โครงการห้องสมุด หรือสื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัย เป็นต้น

ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเลือกใช้สื่อ อุปกรณ์สำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535 : 9) ที่ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์ที่มุ่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้เหมาะสมกับวัย ตามความต้องการและความสนใจของเด็กในวัยนี้ สำหรับแนวการจัดประสบการณ์ก็คือ แนวการจัดประสบการณ์ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กระดับปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน โดยจะคำนึงถึงความสามารถของเด็กในแต่ละช่วงอายุเป็นหลัก ขอบข่ายและเนื้อหาสาระในแนวการจัดประสบการณ์ไม่ได้แบ่งเป็นรายวิชา แต่มีลักษณะเป็นการรวมกันในรูปแบบของหน่วยการสอน โดยที่มีลำดับความยากง่าย

ด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการขยายเครือข่ายในการเรียนรู้ในโรงเรียน ชุมชน และองค์กรอื่นๆ เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน และผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของสิริมา ภิญ โยธอนันตพงษ์ (2538 : 119) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาปฐมวัยว่า ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็กให้เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การจัดประสบการณ์โดยใช้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยให้เด็กมีโอกาสพัฒนาความสามารถในการปรับตัว ดังนั้น อาคารเรียนหรือห้องเรียน มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อม ถ้าตัวอาคารที่สอนเด็กมีเนื้อที่น้อย เวลาร่วมต้องรวมเอาเด็กเล่นด้วยกัน ก็จะทำให้การเล่นนั้น ๆ สนองตอบความต้องการของเด็กได้น้อยลง เพราะสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเล่น หรือการพัฒนาเด็ก สรุปการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายในบริเวณ โรงเรียน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับสถานศึกษามาก เนื่องจากสถานศึกษาหรือโรงเรียน เป็นสถานที่แห่งแรกที่เด็กไปเรียน เพื่อเรียนรู้

โลกภายนอก ซึ่งอาจเปรียบเสมือนบ้านที่ 2 ของเด็ก ดังนั้น อาคารเรียน สถานที่และสภาพแวดล้อม จะต้องมีความเหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาสำหรับเด็กวัยนี้เพิ่มเติมที่

ด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ ในการนำข้อมูลมาปรับปรุง และพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ทุกภาคเรียน ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประเมินสถานภาพของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 19 – 22) ที่ได้กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำเนินงานระดับปฐมวัย โดยหลักในการประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ไว้ดังนี้ การประชาสัมพันธ์ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดเป้าหมายครอบคลุมทั้งปริมาณและคุณภาพที่ชัดเจน ไม่ว่าจะใช้สื่อประเภทใดก็ตาม เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกิจกรรม สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อบุคคล ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียน ควรเป็นผู้นำและผู้ริเริ่มการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง หรือชุมชนไม่ควรรอให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเป็นฝ่ายริเริ่ม การประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้าน และโรงเรียน ต้องดำเนินการสื่อสารสองทาง และมีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และการนิเทศ ติดตาม กำกับ และประเมินผล ควรเน้นให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการการศึกษา สมาคมผู้ปกครองและครูหรืออาสาสมัคร ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน

### ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสันติธรรมในวิถีอิสลาม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยขอเสนอแนะงานวิจัย ดังต่อไปนี้

#### 1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้หลักสูตรให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งเน้นปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเลือกใช้สื่อ อุปกรณ์สำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้

1.4 ด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการ ขยายเครือข่ายในการเรียนรู้ในโรงเรียน ชุมชน และองค์กรอื่นๆ เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

1.5 ด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนควรมี ส่วนร่วมในการจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ ในการนำข้อมูลมาปรับปรุง และพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ทุกภาคเรียน

## 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาอื่น

2.2 ควรศึกษาองค์ประกอบของความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแล้ว

2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในเชิงลึก วิธีดำเนินการวิจัยควรเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น

